

VISOKOŠOLSKI ŠTUDIJ KOZMETIKE končno tudi v Sloveniji

↳ Besedilo in fotografije: **Jurij Puc**
akademski fotograf

V prejšnji številki Dermanove smo poročali, da je v. d. dekan Visoke šole za storitve v Ljubljani (VIST) na okrogli mizi o izobraževanju v kozmetiki v okviru 19. kongresa kozmetikov presenetil z najavo skorajšnjega začetka visokošolskega študija kozmetike v Sloveniji. Napoved se je medtem uresničila, saj je Svet RS za visoko šolstvo visokošolski program kozmetike že akreditiral. Tako se dolgoletne želje slovenskih kozmetičark in kozmetikov zares uresničujejo! Kozmetika je namreč bila doslej eno redkih velikih strokovnih področij brez vertikale v izobraževanju – šolanje se je končalo s sredjo šolo, za dodato izobraževanje so bile na voljo praktično le neformalne oblike, kot so tečajji, seminarji ipd.

Doc. dr. Janko Žmitek, v.d. dekan VIST poudarja, da je visokošolski program kozmetike ocenjen kot izviren, sodoben in potreben v slovenskem prostoru, vpisi pa že potekajo, saj se bo študij za prvo generacijo začel že februarja.

Tako doslej – odslej je mogoče šolanje tudi v Sloveniji nadaljevati, in to celo na visokošolski stopnji do poklica diplomirana kozmetičarka oz. diplomirani kozmetik.

O visokošolskem študiju kozmetike smo se pogovarjali z v.d. dekanom Visoke šole za storitve v Ljubljani, doc. dr. Jankom Žmitkom.

Skorajšnji študij kozmetike ste napovedali oktobra na okrogli mizi o izobraževanju v kozmetiki. S tem ste presenetili vse – ker možnost nadaljevanja študija kozmetike po srednji šoli že dolgo želimo in neuspešno pričakujemo, predvsem pa, ker je bilo doslej dosti govora o višješolskem študiju, prvič pa je kdo omenil kar visokošolski študij.

Res je. Želja po višješolskem študiju kozmetike je stara že vrsto let; sam poznam prizadevanja zadnjih 6 let, ko je pobudo prevzela Anita Jelen Žmitek, sedaj ravnateljica kozmetične šole Zavoda AI ter direktorica in ravnateljica višje šole IZRAZ. V teh prizadevanjih je združila vrsto strokovnjakov na širšem področju kozmetike in koordinirala aktivnosti, tako da je bil v sodelovanju s strokovnimi službami resornega ministrstva pripravljen in potrjen ustrezni poklicni standard, višješolski program pa je še v obravnavi. Skozi vsa ta leta pa se je izkazalo, da je še mnogo bolj kot višješolski, smislen in potreben visokošolski študij, tako da so vzporedno potekale tudi priprave le-tega. In zdaj je visokošolski program akreditiran!

Kaj to pomeni?

To pomeni, da je prestal vse predpisane postopke pri Svetu RS za visoko šolstvo, da je odobren kot javno veljavni program, s katerim študentke in študentje pridobijo naziv diplomirana kozmetičarka oz. diplomirani kozmetik, študij pa izvaja Visoka šola za storitve, ki je predložila program v akreditacijo.

Kdaj se bo študij začel?

S študijem za prvo generacijo izrednih študentov bomo pričeli sredi februarja 2008; za to generacijo bo prvi lentik trajal leto in pol, kar je za izredne študente posebej ugodno. Naslednja generacija izrednih in prva generacija rednih študentov pa začne jeseni 2008.

Doc. dr. Janko Žmitek, v.d. dekan VIST poudarja, da je visokošolski program kozmetike ocenjen kot izviren, sodoben in potreben v slovenskem prostoru, vpisi pa že potekajo, saj se bo študij za prvo generacijo začel že februarja.

Kakšna je razlika med rednim in izrednim študijem?

Redni študij je namenjen mladim, ki nadaljujejo šolanje neposredno po končani srednji šoli, medtem ko je izredni študij namenjen študentom ob delu oz. tistim, ki so »zamudili« možnosti rednega študija. Izredni študij je tudi v skladu z vseživljenjskim učenjem, ki je trend sodobnega časa, saj znanja napredujejo izredno hitro; zato je cilj EU, da se odrasli vračajo v šolske klopi. Najbolj bistvena razlika med obema študijema je v izvedbi, tako da je izredni študij

prilagojen odraslim: nekoliko je zmanjšano število ur, več je individualnega dela, dela na daljavo ipd.

Kaj pa šolnina?

Žal pri šolnini zaenkrat ni razlike, saj država ne financira izvajanja programa, niti ni financirala njegove priprave. Sicer si bomo prizadevali pridobiti koncesijo, vendar ocenjujemo, da se šolnini zaradi trajanja postopkov podeljevanja koncesij še nekaj let ne bo mogoče izogniti. Pač pa razmišljamo o štipendijah za nekaj najboljših rednih študentk oz. študentov, o čemer pa je še prezgodaj govoriti.

Je zdaj, ko imamo visoko šolo, višješolski program kozmetike sploh še aktualen?

Seveda je, vendar mnogo manj! Visoka šola namreč omogoča nadaljevanje šolanja po srednji šoli, kar doslej ni bilo mogoče, in to na bistveno višjem nivoju, kot bi to omogočal višješolski program. To je študij, ki je povsem usklajen s pravili bolonjske reforme, kozmetiko postavlja na enakovreden nivo kot so drugi visokošolski poklici. Omogoča tudi prehajanje med visokimi šolami oz. njihovimi programi in po tem študiju nadaljevanje študija na ustreznih programih na drugi in tretji bolonjski stopnji (do magisterija oz. doktorata).

Zakaj pa kozmetičarke potrebujejo tako visoko izobrazbo oz. tako poglobljeno znanje?

Zanimivo vprašanje. Niste prvi, ki ga je zastavil. Če odgovorim na kratko: kozmetičarka dela na ljudeh in lahko bistveno vpliva ne le na izgled, temveč tudi na počutje, celo na zdravje. Vedeti je potrebno, da kozmetika uporablja vrsto snovi z različnimi učinki. Kozmetika se razvija v smeri kozmocevtike, ki je na meji med farmacevtiko in kozmetiko, v smeri individualizacije, uporabe nanotehnologij in drugih najsodobnejših tehnologij, pa tudi raznih komplementarnih,

naravnih metod. Uporablja metode, aparate, preparate, ki zahtevajo ogromno znanja za pravilno uporabo. Tudi metode dela z ljudmi in metode trženja se razvijajo. Ne nazadnje imajo kozmetičarke opravka vedno več tudi z vedno bolj izobraženimi strankami, zato je prav, da so tudi same primerno izobražene. V današnjem svetu je pomembno ne le, da dosti znaš, temveč tudi, da znaš slediti, razumeti in usvajati nova znanja, kar je pomemben cilj visokošolskega študija. Srednješolsko izobražena kozmetičarka nedvomno lahko izvaja vrsto opravil, a vseh potrebnih znanj s srednješolsko izobrazbo in kakšnimi tečaji ne more imeti, da bi lahko kompetentno razumela in sledila razvoju v stroki, ki se zelo hitro razvija. Ne nazadnje se poklic kozmetičarke s tem po nivoju izenačuje z drugimi visokošolskimi poklici, kar je pomembno tudi za ugled poklica. Pa tudi konkurenčnost na mednarodnem trgu delovne sile se bo s tem nedvomno povečala.

Med gostujočimi predavatelji za posebne tehnike ličenja in maskerstva bosta prof. Romeo Gorla (maskerstvo) in Daniela Argiolas (permanenti make-up) iz Rima, ki pri usposabljanjih za poklic vizažist oz. vizažistka že sodelujeta z Zavodom AI.

Nekako ste nakazali, da delo na področju kozmetike ni tako preprosto in je mnogo več kot enostavno stiskanje mozoljev, mazanje s kremami kar tako in šminkanje.

Seveda. In to odraža naš visokošolski študij. Poleg temeljnih npr. naravoslovno-medicinskih in drugih predmetov, ki omogočajo razumevanje dela in razvijajo sposobnost usvajanja novih znanj, so tu še različni strokovni predmeti na

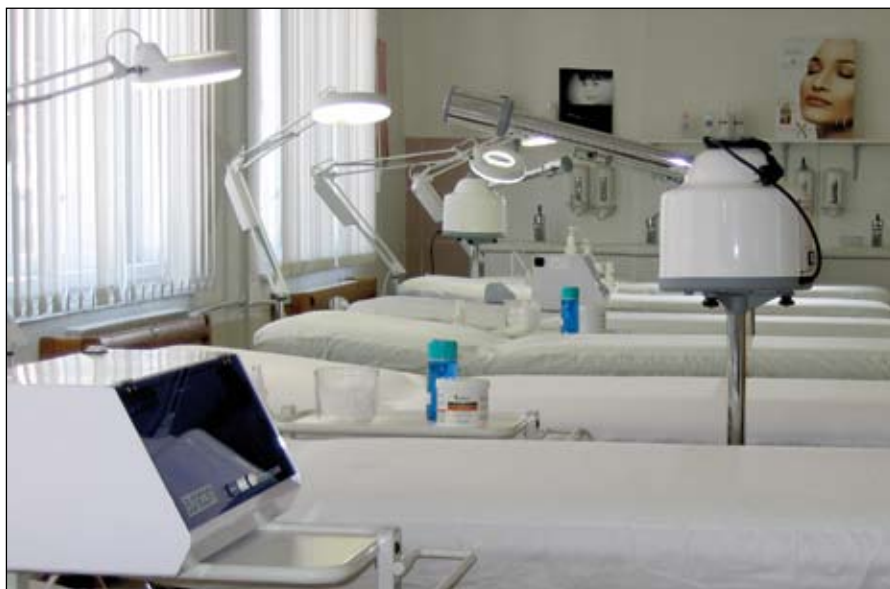

Med gostujočimi predavatelji za posebne tehnike ličenja in maskerstva bosta prof. Romeo Gorla (maskerstvo) in Daniela Argiolas (permanenti make-up) iz Rima, ki pri usposabljanjih za poklic vizažist oz. vizažistka že sodelujeta z Zavodom AI.

temeljnem visokošolskem nivoju, v tretjem letniku pa veliko število zelo zanimivih izbirnih predmetov. Ti omogočajo dodatno poglobljanje oz. specializacijo na področjih kozmetične nege, pedikure in manikure, wellnessa (oz. zdravega načina življenja, kot Svet RS za visoko šolstvo poslovenil izraz wellness), vključno z masažnimi tehnikami, aromaterapijo, refleksologijo, barvno terapijo, tehnikami limfne drenaže, pa ličenja in maskerstva, kozmetologije ter podjetništva v kozmetiki.

Zelo široko in pestro. Ali ste se pri pripravi zgledovali po tujih programih? In ali je pravilen vtis, da program sega tudi izven običajnega področja kozmetike?

Že sam postopek akreditacije zahteva poglobljeno primerjavo s tujimi programi, tako da smo jih natančno proučili. Vendar pa smo pri pripravi našega programa upoštevali slovenske specifične. Tuji programi so praviloma mnogo ožji, bolj specializirani v eno od področij, npr. samo v kozmetologijo, aromaterapijo ali refleksologijo. To so ločeni študiji, medtem ko naš združuje vsa ta področja, ki jih lahko študent izbira in kombinira v okviru kar 18 izbirnih predmetov. Ti predmeti pokrivajo, kot že rečeno, ne le ožje kozmetične dejavnosti, temveč tudi dejavnosti, ki

Študij omogoča veliko izbirnost predmetov s področja kozmetične nege, pedikure in manikure, wellnessa, vključno z masažnimi tehnikami, aromaterapijo, refleksologijo, barvno terapijo, tehnikami limfne drenaže, pa ličenja in maskerstva, kozmetologije ter podjetništva v kozmetiki.

so na meji kozmetike, npr. tudi nekatere alternativne metode, a se z njimi kozmetičarke že bolj ali manj srečujejo pri svojem delu. To so področja, za katera v Sloveniji ni visokošolskega študija, a so zelo aktualna. Zavedali smo se, da kozmetičarke že sedaj bolj ali manj delajo na vseh teh področjih, le da za to niso povsem adekvatno usposobljene, so bolj kot ne priučene, in pogosto počnejo tudi stvari, ki jih niti ne bi smele. S tem smo torej želeli pokriti vrzeli v izobraževanju na več področjih, ki so blizu kozmetike oz. dobrega počutja in tako povečati fleksibilnost oz. zaposljivost naših diplomantk. Obenem s tem dobivajo naše diplomantke tudi primerno strokovno in osebnostno širino. Mnenja smo, da ozko usmerjen program, npr. samo v kozmetično nego ali samo v npr. refleksologijo, za Slovenijo ni primerna. To smo tudi utemeljili v vlogi za akreditacijo in Svet se je z nami strinjal. Prav velika izbirnost in pestrost je ena od bistvenih prednosti našega programa!

Kaj pa, če bi se kdo želel zgolj izpopolniti na enem izmed področij, ki jih omenjate?

Vidite, to je spet pomembna pred-

nost našega programa. Skladno s principi bolonjskega študija, ki je temeljni princip izobraževanja v EU, je mogoč tudi t. i. delni študij oz. izpopolnjevanje v okviru vseživljenjskega učenja, ki je drugi pomembni princip EU. Delni študij pomeni, da izberete sklop predmetov iz enega od navedenih področij. Ko opravite predpisane obveznosti, ste specialist na tem področju, npr. na področju ličenja in maskiranja, ali kozmetične nege ipd., dobite visokošolsko listino, ne pridobite pa stopnje izobrazbe. Dobite pa visokošolske kreditne točke. Z opravljenimi dodatnimi obveznostmi v okviru tega ali drugih podobnih programov lahko postopoma zbirate dodatne kreditne točke. Ko zberete potrebno število točk, zaprosite za diplomu na šoli, kjer ste vpisani v študij. Z izvajanjem izpopolnjevanj bomo predvidoma pričeli jeseni I. 2008, potekala bodo skupaj s celovitim študijem, namenjena pa so zaposlenim v stroki.

Študij omogoča veliko izbirnost predmetov s področja kozmetične nege, pedikure in manikure, wellnessa, vključno z masažnimi tehnikami, aromaterapijo, refleksologijo, barvno terapijo, tehni-

kami limfne drenaže, pa ličenja in maskerstva, kozmetologije ter podjetništva v kozmetiki.

Učenje teorije je za marsikoga težavno, bolj zanimivo je praktično delo. Kako je s tem med študijem?

Večina bi res najraje takoj začela s praktičnim delom, učenje teorije pa jim je odveč. Vendar drži že stoletja stara modrost, da je teorija brez prakse kot kolo brez osi, praksa brez teorije pa nevarna! V našem študiju to kar se da upoštevamo, teorijo in prakso poskušamo čimbolj povezati, učiti čimbolj ustvarjalno. Program je zasnovan tako, da tudi učenje teorije v veliki meri poteka s praktičnim delom, ki vključuje delo v praktikumih, laboratorijih, na ekskurzijah, projektno, seminarsko in raziskovalno delo ipd. V ta namen že navezujemo stike tudi s podjetji.

Verjetno je interes med kozmetičarkami, da bi pridobile visokošolsko diplomu, velik? Mnoge med njimi pa so že skozi prakso pridobile mnogo znanja, ki ga bodo redne študentke (torej začetnice v kozmetiki) pridobile šele med študijem?

Tako je. Šola lahko prizna posamezni predmet ali del predmeta, kar seveda olajša študij, študentki pa omogoči formalno priznavanje njenega predhodno pridobljenega znanja. To je spet eden od temeljev bolonjske reforme študija.

Večkrat omenjate bolonjski proces oz. reformo, principe. Kaj sploh to je?

Poenostavljeno povedano: EU se je pred nekaj leti odločila, da poenoti principe terciarnega izobraževanja in tako omogoči večjo primerljivost in prehodnost študentov oz. kadrov znotraj EU, hkrati pa tudi poveča učinkovitost visokošolskega študija. Vsi predmeti so točkovani s t.i. kreditnimi točkami; 180 kreditnih točk ustreza visokošolski (t.j. triletni) izobrazbi na I. bolonjski stopnji. Točke lahko študent zbere na različnih šolah znotraj EU, delno tudi z neformalnim izobraževanjem in delom v

stroki. Zato je tudi mogoč prehod na visokošolski študij kozmetike iz drugih (visokih) šol. Principi so bili sprejeti v Bologni v Italiji, zato »bolonjska reforma« oz. »bolonjski proces«. V skladu s to reformo potekajo prenove študijskih programov na vseh visokih šolah oz. univerzah, novi programi pa so vsi »bolonjski«.

Kako pa je s prehodnostjo iz višjih šol? Ali bo mogoč prehod iz višješolskega študija kozmetike, ko (če) bo program potrjen?

Višješolski sistem oz. programi so v bolonjskem procesu manj dodelani, se pa tudi točkujejo. Sam sem sodeloval tudi pri pripravi višješolskega programa kozmetike in vem, da je del predmetov dokaj podobnih visokošolskim, vendar pa je vsebina študija prilagojena višješolskemu nivoju, zato bo prehod na visoko šolo, npr. v 3. letnik, po končani višji šoli možen le z diferencialnimi izpiti.

Po vašem pripovedovanju sklepam, da bo študij zanimiv, prilagojen potrebam sodobne kozmetičarke in tistim, ki delajo na kozmetiki sorodnih področjih. Čutiti je tudi vaš entuzijazem, pozitiven odnos do znanja, stroke, potreb študentov. Ali to pomeni, da bo ta študij lahko končal vsak?

Ne, nikakor ne! Zanesljivo pa ga bodo lahko končali tisti, ki imajo nekaj predznanja, ki so pripravljene resno delati in si želijo znati več, pridobiti širino, postati intelektualci. Šola bo pri tem pomagala po najboljših močeh. Če kdo iz kakršnega koli razloga ne bi mogel končati študija, velja poudariti, da kreditne točke za opravljene obveznosti vendarle zbere in jih lahko uporabi pozneje, če bi s študijem nadaljeval. Da bi pripomogli k pravilni izbiri študija in študiju samem, že izvajamo tudi individualna svetovanja.

Ali to pomeni, da že vpisujete?

Seveda, saj začnemo s študijem že sredi februarja 2008.

Kako to, da ste se odločili slušateljicam in slušateljem kozmetične šole Zavoda AI omogočiti velike popuste pri šolnini?

Zaradi poslovnega sodelovanja. Zavod AI je naš partnerski zavod, s katerim tesno sodelujemo, sodelovanje je bilo bistveno tudi za pripravo visokošolskega programa.

Če se vrneva na začetek – oktobra ste napovedali, zdaj je visokošolski program kozmetike akreditiran in že vpisujete prvo generacijo. Vtis imam, da se je vse skupaj odvijalo zelo hitro?

Sam postopek akreditacije programa je potekal razmeroma hitro. Vedeti pa morate, da je pred tem bilo opravljenega ogromno strokovnega in organizacijskega dela, vloženega ogromno znanja in izkušenj celotne ekipe. Očitno je bil program tako dobro pripravljen, da v celotnem postopku evalvacije ni bilo bistvenih pripomb. Vse komisije in recenzenti so program ocenili pozitivno. Če povzamem ocene, je bil program ocenjen kot izviren, sodoben, potreben. Še največja je bila pripomba jezikovne narave – na zahtevo Sveta smo morali izraz "wellness" zamenjati z izrazom "zdrav način življenja"; tako s tem tudi prispevamo k razvoju slovenske terminologije.

Program bo izvajala samo vaša šola in to v Ljubljani?

Da, samo Visoka šola za storitve (VIST) in to v Ljubljani. Zavedamo se interesa in potreb po celi Sloveniji, vendar bomo študentom od drugod poskušali še posebej pomagati; kot že rečeno, je možnosti kar nekaj. Konec koncev je Slovenija tudi že zelo dobro prometno povezana in tudi na kozmetično šolo Zavoda AI se slušateljice vozijo skoraj iz cele Slovenije, kjub temu, da imajo za srednjo šolo in NPK možnosti tudi bližje domu. Seveda bomo postopoma poskušali vsaj del programa izvajati še drugod, vendar se je potrebno zavedati, da je program

izvedbeno zelo zahteven in nam je bistvenega pomena, da ga izvajamo kakovostno.

So del visoke kakovosti tudi predavatelji?

Pedagoško osebje je eden od bistvenih stebrov šole; to so habilitirani visokošolski učitelji. Nekaj bo tudi tujih predavateljev – z univerz iz Velike Britanije, Italije idr.

Kakšna pa je vaša vloga pri tem? Kakšne izkušnje imate s takšnim delom?

Kot v.d. dekan skrbim za kakovost in strokovni razvoj šole, vključno s kakovostjo študija kozmetike. Pri tem mi pomaga senat šole ter ustrezna ekipa, za področje kozmetike še posebej direktorica oddelka Kozmetika z ekipo oddelka. Sam že vrsto let delujem tako na področju raziskav in razvoja kot tudi terciarnega izobraževanja (vključno z visokošolskim) in podjetništva. Vrsto let sem vodil razvoj v eni od slovenskih farmacevtskih družb, deloval oz. še delujem na področju raziskav in razvoja zdravil, funkcionalne prehrane, kozmetike, upravljanja oz. kontrole kakovosti, upravljanja in komercializacije znanja idr. Sem tudi habilitiran univerzitetni učitelj. Vloga dekana na VIST mi predstavlja velik nov izziv, pri katerem mi bodo vsa znanja in dosežanje izkušnje nedvomno v veliko pomoč.

Če zaključiva razgovor z vprašanjem, vezanim na zaključek študija - kakšen naziv pridobijo diplomanti?

Po opravljenih študijskih obveznostih, praksi, diplomskem delu in zagovoru le-tega pridobijo diplomanti naziv diplomirana kozmetičarka oz. diplomirani kozmetik. Prve diplomirane kozmetičarke oz. diplomirane kozmetike lahko pričakujemo že čez dobra tri leta. To bo nedvomno spremenilo podobo slovenske kozmetike v širšem smislu dejavnosti.